

Handleiding voor de databank van de steekkaarten van de vreemdelingendossiers (1830-1890)

Auteur: Sarah Heynssens

Inleiding

Migratie laat sporen na, niet in het minst op het vlak van archiefvorming. Het feit dat België in de 19de eeuw veeleer een emigratie- dan een immigratieland was, nam niet weg dat vele honderdduizenden buitenlanders zich tijdelijk of permanent in ons land vestigden. Reeds in 1832 belastte de Belgische Staat de Vreemdelingenpolitie van de Openbare Veiligheid ('Sûreté publique'), een autonome directie onder de minister van Justitie, met de controle van al deze nieuwelingen op het grondgebied. Om de openbare orde te handhaven had de Vreemdelingenpolitie als taak ongewenste vreemdelingen op te sporen en hen eventueel van het grondgebied te verwijderen. Zij rekende daarvoor op de steun van zowel lokale (gemeenteadministraties en politiediensten) als gerechtelijke en militaire autoriteiten. De verworven inlichtingen werden opgenomen in een gigantische databank *avant la lettre*, opgebouwd uit tienduizenden vreemdelingendossiers. Elk dossier kreeg een apart Openbaar Veiligheidsnummer, waarmee iedere migrant administratief kon worden geïdentificeerd.

Het Algemeen Rijksarchief in Brussel bewaart ruim 154.000 steekkaarten die een toegang vormen op de individuele vreemdelingendossiers geopend van 1830 tot 1890. Dit cijfer oogt misschien indrukwekkend, maar bedraagt in werkelijkheid slechts een derde van het totaal aantal dossiers dat in die periode werd aangelegd (cf. infra). De bewaarde dossiers, die in 1948 aan het Algemeen Rijksarchief werden overgedragen en die ongeveer 286 strekkende meter beslaan, zijn chronologisch gerangschikt volgens openingsdatum en doorzoekbaar op naam van elke immigrant. Het systeem van alfabetisch geordende steekkaarten vormt dus de sleutel om iemands dossier terug te vinden.

Het staat buiten kijf dat het archief van de Vreemdelingenpolitie een unieke en essentiële bron vormt voor zowel genealogische studies als voor historisch onderzoek naar de geschiedenis van migraties en de sociaaleconomische inbedding van migranten in België. In oktober 2015 ging in het Rijksarchief onder leiding van dr. Bart Willems en Filip Strubbe het project IMMIBEL van start (www.immibel.arch.be). Het acroniem IMMIBEL staat voor immigratie naar België. Het project werd gefinancierd door het Federaal Wetenschapsbeleid in het kader van het onderzoeksprogramma BRAIN-be. Het project had als doel de steekkaarten digitaal te verwerken, zodat de vreemdelingendossiers makkelijker vindbaar én raadpleegbaar zijn. Om dit te realiseren werd door projectmedewerker Sarah Heynssens een databank ontworpen. Zij stond gedurende twee jaar in voor de coördinatie van de invoer van de gegevens in de databank. Onderstaande handleiding maakt u wegwijs in deze databank.

Hoe zoeken in de databank?

Voor elke vreemdeling werd een individueel dossier aangemaakt. Deze dossiers worden ontsloten aan de hand van een historisch steekkaartensysteem. De databank is een digitale vertaling van de gegevens die op de steekkaarten worden vermeld. De steekkaarten bevatten een summier samenvatting van de informatie die in de dossiers zelf over de vreemdelingen is terug te vinden. Om alle beschikbare

informatie over een persoon terug te vinden, is het dus aangewezen het individuele dossier zelf in de leeszaal van het Algemeen Rijksarchief in Brussel op te vragen. Dit kan met het individuele dossiernummer van de vreemdeling waarover u informatie zoekt.

Via de zoekrobot 'Zoeken naar Personen' zijn de steekkaarten van de vreemdelingendossiers vrij eenvoudig te doorzoeken. Een gedetailleerde handleiding voor het gebruik van deze zoekrobot vindt u [hier](#).

Het Rijksarchief in België
Zoeken naar personen

Vul onze enquête in»

Thuispagina Archieven Archiefvormers **Personen** Bibliotheek Thema's

Zoekresultaat Projecten Historiek FAQ

Vrij zoeken

Vrij zoeken...

Periode...

Plaats...

Eerste persoon

Achternaam...

Voornaam...

exact klinkt als

M V niet vermeld

Periode...

Plaats...

zoek ook zonder datum

Beroep...

- alle rollen -

Zoeken naar personen

In de zoekrobot 'zoeken naar personen' vindt u het werk van vele vrijwilligers gedurende de voorbije jaren en decennia. Duizenden bladzijden archiefdocumenten werden op een systematische wijze geanalyseerd. Er werd een korte beschrijving gemaakt van het document (inhoud, datering, geografische omschrijving) en vervolgens werden de namen genoteerd van alle personen die in het document vermeld zijn. Voor zover beschikbaar werden ook andere gegevens van deze personen genoteerd: geboortedatum, geboorteplaats, ...

[HANDLEIDING](#)

U kan uw zoektocht beperken tot enkel de Vreemdelingendossiers door in het menu-onderdeel '**alle projecten**' 'vreemdelingendossiers' te selecteren of door in het menu-onderdeel '**alle aktetypen**' 'vreemdelingendossiers' te selecteren.

Akte

Aktegemeente...

Akteperiode...

Omschrijving akte...

- alle aktetypen -

Vreemdelingendossiers

Zoek in 31.717.747 namen

Wis zoekvoorwaarden

[HANDLEIDING](#)

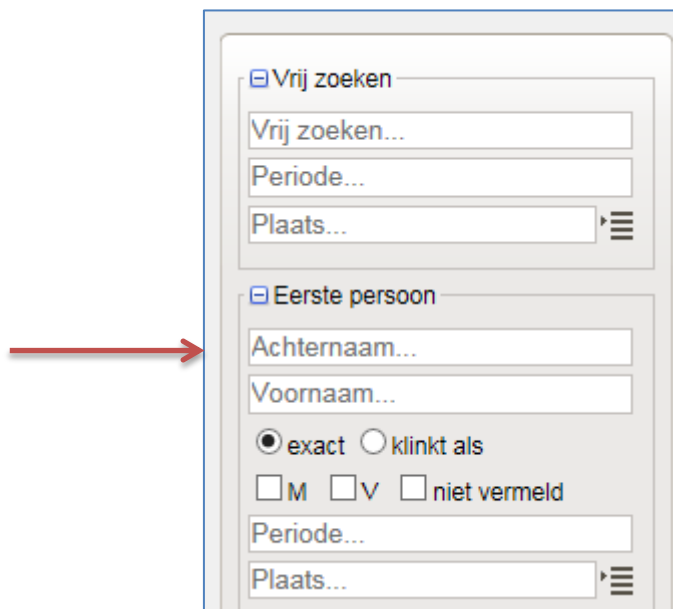
U kan vervolgens een zoekwoord intypen in het veld '**vrij zoeken**'. De zoekrobot doorzoekt dan de volledige database op de ingevoerde zoekterm. U kan uw zoekvraag beperken door een periode of een plaats in te voeren. De gegevens die u invoert in het veld 'periode' hebben betrekking op de

openingsdatum van het dossier, die samenvalt met de registratie van de vreemdeling bij de autoriteiten. Let wel, deze datum kan verschillen van de effectieve aankomstdatum van de vreemdeling in het land. Zo verbleven sommige personen reeds vele jaren in België alvorens zij door de vreemdelingenpolitie werden geregistreerd. Het veld **'plaats'** heeft betrekking op de geboorteplaats van de vreemdeling in kwestie.

De steekkaarten werden in de 19de eeuw in het **Frans** opgesteld. Deze taal werd behouden bij de invoer. Pas uw zoektermen dus aan. Gezien de grote hoeveelheid gegevens is het aangeraden om gedetailleerd te zoeken.

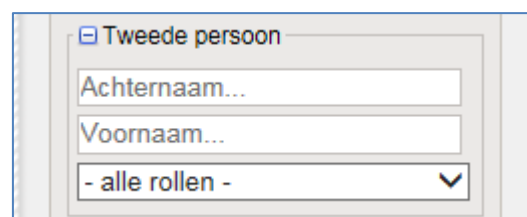
Hoe vind je het vreemdelingendossier van een bepaald persoon?

Wanneer u op zoek bent naar een specifiek individu of naar een groep personen met dezelfde familienaam is het aangeraden de naam op te geven in het veld **'achternaam'**. U kan uw zoekvraag verder detailleren door de voornaam, het beroep, de geboorteplaats of de geboortedatum van de persoon in te voeren, indien deze gekend zijn.

The image shows a search interface with two main sections. The top section is titled 'Vrij zoeken' and contains three input fields: 'Vrij zoeken...', 'Periode...', and 'Plaats...'. The bottom section is titled 'Eerste persoon' and contains four input fields: 'Achternaam...', 'Voornaam...', 'Periode...', and 'Plaats...'. Below the 'Achternaam...' field, there are radio buttons for 'exact' (selected) and 'klinkt als', and checkboxes for 'M', 'V', and 'niet vermeld'. A red arrow points to the 'Achternaam...' field.

Eventuele aliases, valse identiteiten en adellijke titels bevinden zich eveneens in dit veld. Indien u niet met zekerheid weet of de persoon in kwestie zelf een vreemdeling was of enkel was gehuwd met een vreemdeling, kan de zoekvraag ook via het **vrije zoekveld** worden gesteld. Tot slot heeft u de mogelijkheid die steekkaarten te zoeken die betrekking hebben op twee personen tegelijkertijd. Voer de naam van de tweede persoon in onder het veld **'tweede persoon'**.

The image shows a search interface for the 'Tweede persoon' section. It contains three input fields: 'Achternaam...', 'Voornaam...', and a dropdown menu with the text '- alle rollen -' and a downward arrow.

Indien u **'exact'** aan vinkt, wordt enkel gezocht op het ingevoerde zoekwoord. **'Klinkt als'** geeft de mogelijkheid om te zoeken op varianten. Hou er echter rekening mee dat deze *fuzzy logic* taalgevoelig is en niet altijd het gewenste resultaat oplevert. Soms is het nodig om **verschillende schrijfwijzen uit**

te testen alvorens het gewenste resultaat wordt gevonden. In dit verband is het belangrijk op te merken dat de voornamen van vreemdelingen vaak **verfranst** werden. Bent u op zoek naar 'Jan' of 'Willem', probeer dan zeker ook op de namen 'Jean' en 'Guillaume'.

Op de steekkaarten werden bovendien heel wat voornamen afgekort. Deze afkortingen werden in de mate van het mogelijke voluit geschreven in de databank. Wanneer het onmogelijk was om met zekerheid te achterhalen voor welke voornaam de afkorting stond, werd de afkorting behouden. Een voorbeeld van een courant voorkomende afkorting is 'Ed.d'. Deze afkorting kan zowel staan voor 'Edmond', 'Edouard' of 'Edgard'. Indien u op zoek bent naar een specifiek persoon, en indien u niet direct een resultaat krijgt bij het intikken van de volledige naam, is het raadzaam om alle personen met eenzelfde familienaam te doorlopen.

Naast het zoeken naar bepaalde individuen kan het ook interessant zijn op bepaalde **groepen migranten** op te sporen. Dit kan op verschillende manieren:

Hoe vind je migranten die in een bepaalde periode naar België kwamen?

U kan een datum invoeren (01-01-1800), een jaar (1800) of een periode (01-01-1800-15-12-1815 of 1900-1909). Indien u deze periode invoert in het onderdeel '**vrij zoeken**', wordt in alle datumvelden gezocht. Indien u een datum ingeeft in het '**periode**'-veld bij de eerste Persoon zoekt u op de geboortedatum en spoort u migranten van een bepaalde generatie op. Voor de meeste vreemdelingen was de geboortedatum gekend. In sommige gevallen biedt de steekkaart enkel informatie over het geboortjaar en zijn de geboortemaand en -dag niet gekend. In dat geval wordt als geboortedatum 01 en als geboortemaand 01 genoteerd. Vaak kan de werkelijke geboortedatum wel teruggevonden worden in het dossier zelf. Sommige steekkaarten vermelden meerdere geboortedata, omdat de vreemdelingenpolitie de exacte geboortedatum niet kende. In deze gevallen werd de extra informatie over de geboortedatum hernomen bij de opmerkingen bij de persoon.

The image shows a search interface with two main sections. The top section is titled 'Vrij zoeken' and contains three input fields: 'Vrij zoeken...', 'Periode...', and 'Plaats...'. The bottom section is titled 'Eerste persoon' and contains four input fields: 'Achternaam...', 'Voornaam...', 'Periode...', and 'Plaats...'. Below the 'Voornaam...' field are radio buttons for 'exact' (selected) and 'klinkt als'. Below the 'Periode...' field are checkboxes for 'M', 'V', and 'niet vermeld'. Two red arrows point to the 'Periode...' field in both sections.

Indien u een datum ingeeft in het **Akteperiode**'-veld kan u zoeken naar de **datum waarop de vreemdeling in het land werd geregistreerd**. Op die manier kan u een serie dossiers opzoeken uit een bepaalde periode. Dossiers van vreemdelingen werden opgesteld op het moment van hun registratie bij een lokale of centrale overheid. Dit gebeurde bij voorkeur op het moment van aankomst in het land, maar vaak werden personen pas na enige tijd geregistreerd.

Hoe beroepen van migranten opsporen?

Bij iets meer dan veertig procent van de vreemdelingen werd op de steekkaarten de professionele activiteit genoteerd. Via het veld '**beroep**' kan u op zoek gaan naar specifieke beroeps categorieën. De beroepen werden genoteerd in het **Frans** en er werd een onderscheid gemaakt tussen mannen en vrouwen. Om alle dagloners op te sporen dient u dus zowel de 'journaliers' te selecteren als de 'journalières'. Aangezien de databank een rechtstreekse reflectie is van de steekkaarten, is er vaak slechts één beroep gekend per persoon. Vaak bevatten de dossiers zelf echter meerdere inlichtingsbladen waarop verschillende beroepen staan vermeld. Een vrouw die bijvoorbeeld werkzaam was als 'colporteur' in 1875 kan in 1882 als 'prostituée' gekend staan. Soms geeft de steekkaart deze wijziging weer en staat er meer dan één beroep genoteerd. Doorgaans geeft de databank slechts een momentopname weer van de professionele activiteiten van de geregistreerde vreemdelingen.

Hoe vind je migranten uit een bepaalde regio?

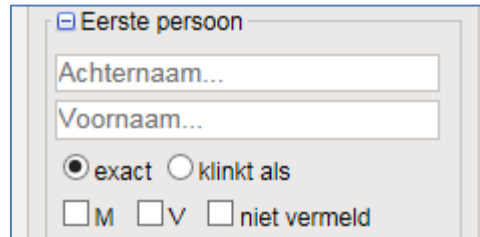
Het kan interessant zijn om een groep migranten uit eenzelfde herkomstland of gebied op te sporen. Daarom kan u zoeken op de **geboorteplaats**. De schrijfwijze van de geboorteplaatsen werden grotendeels behouden zoals deze op de steekkaarten voorkomen. Dit betekent dat heel wat plaatsen in het **Frans** werden genoteerd en dat plaatsen die bijvoorbeeld in het huidige Polen liggen bij hun voormalige Duitse naam werden vermeld. Neem dit zeker in overweging bij uw zoekstrategie en tracht uw zoekvraag aan te passen aan wat de negentiende-eeuwse naam was van de plaats waarnaar u op zoek bent. Een stad als het Turkse Izmir zal u bijvoorbeeld kunnen terugvinden onder de historische naam Smyrne.

Een oplettende gebruiker zal zien dat heel wat vreemdelingen een **Belgische geboorteplaats** hadden. Inderdaad, ook mensen geboren in België konden vreemdelingen zijn wanneer zij geboren waren uit vreemde ouders. Soms werden in België geboren kinderen van Belgische ouders als vreemdeling bestempeld omdat zij lange tijd in het buitenland hadden verbleven. Het statuut 'vreemdeling' was in de negentiende eeuw niet zo strak afgelijnd en wettelijk bepaald als vandaag. Voor de Belgische plaatsnamen beschikt de 'Zoeken naar Personen'-robot over een lijst met verschillende schrijfwijzen en talen. Klik op het -icoon naast het keuzeveld '**gemeentenaam**'. In de lijst die vervolgens op het scherm verschijnt, kan u een gemeentenaam selecteren. Indien u kiest voor 'Brussel' wordt zowel gezocht naar de akten waarin 'Brussel' vermeld staat als naar de akten waarin 'Bruxelles' vermeld staat. Indien u kiest voor een fusiegemeente in de lijst wordt ook gezocht naar alle deelgemeenten. Hoewel deze databank stelselmatig verder wordt uitgebreid om afwijkende schrijfwijzen en nieuwe plaatsnamen op te nemen is er momenteel nog geen goede dekking van buitenlandse gemeenten. De lijst is dus vooral nuttig om vreemdelingen geboren in België op te sporen.

De negentiende-eeuwse steekkaarten van de migranten bevatten **geen systematische vermelding** van de **nationaliteit** van vreemdelingen. Sporadisch vinden we op enkele steekkaarten verwijzingen naar de origine van vreemdelingen terug. Deze informatie werd opgenomen in het opmerkingenveld en kan bijgevolg enkel doorzocht worden aan de hand van de 'vrij zoeken' functie. Indien u wenst te zoeken op de herkomst van vreemdelingen volstaat het om de zoekterm 'origine:' in te geven, eventueel gevolgd door het land van herkomst, bijvoorbeeld 'origine: Allemand', 'origine: Pays Bas', 'origine: France'). Ook variaties kunnen hier voorkomen. Zoek dus ook op 'origine: Holland', 'origine: hollandais' etc.

Hoe mannen en/of vrouwen vinden?

U kan de zoekresultaten verder filteren op mannen en vrouwen door de 'M' en 'V' vakjes in het menu aan of uit te vinken. Personen waarvoor het geslacht niet kon worden vastgelegd, kunnen teruggevonden worden door het 'niet vermeld' vak aan te vinken.

The image shows a search filter interface for 'Eerste persoon'. It contains two text input fields for 'Achternaam...' and 'Voornaam...'. Below these fields are two radio buttons: 'exact' (selected) and 'klinkt als'. At the bottom, there are three checkboxes: 'M', 'V', and 'niet vermeld'.

Hoe de relaties met anderen achterhalen?

Naast de vreemdelingen zelf, bevatten de steekkaarten ook verwijzingen naar echtgenoten en echtgenotes en soms ook naar de kinderen. U kan zoeken op de naam van de partners in zowel het 'vrij zoeken' veld, de naamvelden bij de eerste persoon en de naamvelden bij de tweede persoon. Informatie over kinderen werd opgenomen in de opmerkingen bij elke steekkaart, de opmerkingen kunnen enkel doorzocht kan worden via de '**vrij zoeken**' functie.

Kan ik zoeken naar de vreemdelingen die reisden naar een bepaalde stad of gemeente?

Momenteel is het niet mogelijk te zoeken naar vreemdelingen op basis van de lokaliteit waar ze zich vestigden. De databank is een digitale neerslag van de steekkaarten waarop deze informatie niet werd genoteerd. In het vreemdelingendossier zelf (dat voor alle duidelijkheid niet gedigitaliseerd werd, maar wel kan geconsulteerd worden in de leeszaal van het Algemeen Rijksarchief in Brussel), kan deze informatie wel worden teruggevonden. Meer zelfs, in elke gemeente waar een vreemdeling zich aanmeldde, werd een inlichtingenblad aangemaakt. Door de verschillende inlichtingenbladen per dossier naast elkaar te leggen, wordt de mobiliteit van de vreemdeling zichtbaar.

Wat staat er in het veld 'opmerkingen'

Elke steekkaart bevat een aantal **basisgegevens** over de vreemdeling: Naam, voornaam, geslacht, geboortedatum, geboorteplaats, beroep, eventuele partners. Op een beperkt aantal steekkaarten komt echter **bijkomende informatie** voor, die werd opgenomen in het veld '**opmerkingen**' van de databank. Op deze bijkomende informatie kan gezocht worden via het '**vrij zoeken**'-veld. Hierna volgt een toelichting bij de extra informatie die in het opmerkingenveld kan terug gevonden worden:

Bijkomende informatie over de persoon

Opvolgingscode dossier: Op circa 15 procent van de steekkaarten staat een zogenaamde opvolgingscode. Deze opvolgingscode is een lettercode die verwijst naar bepaalde administratieve handelingen die ten aanzien van sommige vreemdelingen werden genomen. Enkele van de meest voorkomende opvolgingscodes zijn: '**expulsé**' en '**extradé**'. Het zijn codes die verwijzen naar vreemdelingen die respectievelijk het land werden uitgezet en die werden uitgeleverd aan een andere overheid. Via [deze hyperlink](#) vindt u een lijst die de voornaamste en meest voorkomende opvolgingscodes opsomt en die u een korte toelichting geeft bij elke code.

Ook hier dient de gebruiker echter in acht te nemen dat het gaat om een momentopname. De opvolgingscodes laten toe om een eerste selectie te maken binnen de dossiers en bijvoorbeeld een aantal uitgezette vreemdelingen op te sporen. Het gebruik van de opvolgingscodes door de vreemdelingenpolitie gebeurde echter **niet consequent** doorheen de tijd waardoor het niet mogelijk is om aan de hand van de opvolgingscode *alle* uitgezette vreemdelingen op te sporen. Indien u wilt zoeken in de databank naar specifieke opvolgingscodes volstaat het de term ‘opvolgingscode:’ in te tikken in het ‘vrij-zoeken’-veld.

Verwantschap/herkomst/origine: Ongeveer 40 procent van de steekkaarten bevatten een verwijzing naar een **verwantschap** van de vreemdeling in kwestie. Bijvoorbeeld, bij een vreemdeling geboren in Brussel, kan als extra informatie staan '*parents français*'. Deze verwijzing geeft een eerste **indicatie van de nationaliteit** van de vreemdeling. Voor 1890 registreerde de Vreemdelingenpolitie de nationaliteit van vreemdelingen niet. Het gebruik van het concept ‘nationaliteit’ moet in deze context dan ook met een korrel zout worden genomen. Vaak komen ook verwijzingen naar afkomstregio's voor zoals bijvoorbeeld Bavaria, Hanover Westphalia, Saxen, région du Loire, etc.

Kinderen: Sommige steekkaarten vermelden naast de partner ook **de kinderen** van de vreemdeling. In sommige gevallen krijgen we enkel een naam, in andere gevallen bevat de steekkaart ook informatie over de geboortedatum en -plaats van de kinderen. Aan de hand van de opeenvolgende geboorteplaatsen van de kinderen is het mogelijk de mobiliteit van het gezin te traceren.

Extra informatie over de partner: Op een standaard-steekkaart krijgen we enkel de naam van de partner van de vreemdeling. Sommige steekkaarten vermelden echter ook de geboorteplaats en -datum van de partner, eventuele echtscheidingen en tweede of derde partners.

Overlijdensdatum: Sommige steekkaarten bevatten de overlijdensdatum van de vreemdeling.

Verwijzingen naar andere dossiers: Sommige steekkaarten verwijzen naar andere dossiers waardoor het mogelijk is het sociaal netwerk van de vreemdeling deels te reconstrueren. Deze verwijzingen kunnen erg specifiek zijn (aan de hand van een dossiernummer) of eerder vaag (bijvoorbeeld “*voir dossier du père*”).

Informatie over naturalisatieaanvragen: Sommige steekkaarten bevatten informatie over de naturalisatieaanvraag en de datum van de naturalisatie in het Belgisch Staatsblad. De meeste vreemdelingen opeerden voor een '*naturalisation ordinaire*' en de naturalisaties kunnen aan de hand van deze term worden opgespoord in de databank. De registratie van deze naturalisatie gebeurde niet consequent op alle steekkaarten waardoor de gebruiker hierop slechts een fragmentarisch zicht krijgt. Vaak gebeurt de verwijzing naar de naturalisatie(aanvraag) door de vermelding: *Article 9 Code Civil* (Artikel 9 van het Burgerlijk Wetboek).

Enkele minder vaak voorkomende aanvullingen zijn informatie over valse identiteiten, overtredingen, arrestaties, relaties met bepaalde thematische dossiers en specificaties over iemands professionele bezigheden. Heel wat opmerkingenvelden bevatten een combinatie van bovenstaande gegevens.

Opmerkingen bij het dossier

Dit veld bevat geen informatie over de persoon maar informatie over het dossier of over de steekkaart zelf.

X43, 43933 en variaties op dit thema: Deze indicatie verwijst naar een voorlopige reeks dossiers die werd aangelegd voor personen waarbij twijfel bestond of zij al dan niet vreemdelingen waren.

Wanneer de beslissing viel dat deze persoon een vreemdeling was, werd een definitief dossiernummer aangemaakt. De X43-reeks was gerangschikt op datum, dit verklaart waarom deze indicatie soms voorkomt in combinatie met een datum. Dossiers die geen definitief nummer kregen dragen het dossiernummer 43933. Deze dossiers zijn niet bewaard.

Dit veld bevat eveneens verwijzingen naar verwante dossiers, bijkomende informatie over de eventuele bewaarplaats van het dossier, of over vorige dossiernummers over dezelfde persoon (doorgaans weergegeven als een dossiernummer voorafgegaan door een kruis. Bijvoorbeeld “X 231457”), extra informatie bij het dossiernummer en eventuele bijkomende informatie zoals datums en nummeringen en berekeningen die op de steekkaart werden genoteerd.

Wat kan u leren uit het dossiernummer?

Het voornaamste nut van **het dossiernummer** is om het **corresponderende vreemdelingendossier** op te vragen. Aan de hand van het dossiernummer kan u in de leeszaal van het Algemeen Rijksarchief het volledige dossier opvragen en inkijken. Het dossiernummer kan u echter ook iets meer vertellen. De databank bevat verschillende soorten dossiernummers die hieronder kort worden besproken.

Klassieke dossiernummers

De klassieke dossiernummers beginnen circa vanaf het nummer 22.930. Oudere dossiers werden in de loop der jaren vernietigd. **Hoe hoger** het dossiernummer, **hoe recenter** het dossier werd aangemaakt. Via [deze hyperlink](#) vindt u een omzettingstabel met de relatie tussen het dossiernummer en het openingsjaar van het dossier. Het openingsjaar kan u ook doorzoeken aan de hand van het ‘**Akteperiode**’-veld. Een eerste tool is een lijst met *openingsdata van de individuele vreemdelingendossiers*.

B-reeks

Een belangrijke sub-reeks zijn de dossiers met een nummer lager dan 23.175. Dit is een kunstmatig aangelegde reeks die de dossiers bevat van personen die **de Belgische nationaliteit hadden** of om bepaalde redenen niet volledig als vreemdelingen werden beschouwd maar waarvoor de vreemdelingenpolitie toch een dossier aanmaakte. Doorgaans worden deze dossiernummers gevolgd door de letter B. Het gaat in dit geval over de zogenaamde B-reeks. Onder deze categorie vallen Belgische mannen die met een vreemde vrouw trouwden, kinderen van Belgische ouders die in het buitenland geboren werden, kinderen van vreemde ouders die in België geboren werden, enz.

Nomadendossiers

Verder zijn er ook een aantal zeer zeldzame dossiernummers die mogelijk, maar niet steeds, naar een bestaand dossier verwijzen. Zo zijn er bijvoorbeeld de dossiernummers die verwijzen naar 'nomaden'. Hun dossiernummers bevatten de codes 72C en 106C. Deze speciale dossiernummers verwijzen niet naar individuele dossiers maar naar groepsdossiers. De gegevens betreffende rondreizende nomadengezelschappen werden namelijk gebundeld en werden bewaard in de eerste reeks algemene dossiers van de Vreemdelingenpolitie. Deze reeks is ontsloten aan de hand van de volgende inventaris:

[VERVAECK S., *Inventaire des archives du Ministère de la Justice, Administration de la Sûreté Publique \(Police des Etrangers\). Dossiers généraux \(Régime français-1914\) \(Algemeen Rijksarchief, Inventaris, I 160\), Brussel, 1968.*](#)

Via [deze hyperlink](#) kan u een overzichtstabel terugvinden van de dossiersnummers van nomaden gekoppeld aan de algemene dossiers waarin deze dossiers terug te vinden zijn.

Zeldzame dossiers

Verder moet ook melding worden gemaakt van de dossiers met **dossiernummer 43933**. Deze dossiernummering verwijst naar '**voorlopige dossiers**' die jammer genoeg niet bewaard zijn gebleven. Het gaat om een sub-reeks van de individuele dossiers die werd aangelegd voor personen waarover onduidelijk was of zij vreemdeling waren of niet en over personen die slechts tijdelijk in het land verbleven. In de gevallen waar na verloop van tijd een echt vreemdelingendossier werd aangemaakt op basis van een voorlopig dossier, vinden we aan de hand van de vermelding van het dossiernummer 43933 of X43 een spoor van het voorlopig dossier terug in het veld 'opmerkingen bij dossier'

Tenslotte is er een klein aantal dossiers dat een '*speciaal dossiernummer*' heeft. Deze vermelding werd opgenomen in het veld 'opmerkingen bij dossier' waardoor specifiek kan gezocht worden op de categorie 'speciaal dossiernummer'. Het gaat om dossiers die om een bepaalde reden elders werden geklasseerd dan in de standaardreeks, zoals bijvoorbeeld het kabinet van het ministerie van Justitie. Dit was bijvoorbeeld het geval voor *high profile* dossiers die omwille van hun actualiteitswaarde naar het kabinet van de minister van justitie werden gestuurd. Doorgaans zijn dossiers met deze speciale nummering niet bewaard.

Methodologische kwesties en pragmatische keuzes bij de creatie van deze databank

Entree per persoon

Er werd gekozen om een record te creëren per persoon en niet per steekkaart. Dit impliceert dat sommige steekkaarten ont dubbeld zijn. Wanneer bepaalde personen samen op een steekkaart voorkwamen, kan men hiervan een vermelding vinden in het veld opmerkingen bij dossier. Vaak hadden personen die op eenzelfde steekkaart voorkwamen ook eenzelfde vreemdelingendossier. Doorgaans gaat het om broers en zusters of partners.

Afkortingen

Op de originele steekkaarten werden zeer veel afkortingen gebruikt die bij de digitalisering van de bron werden overgenomen. Veel woorden en namen werden halverwege afgekort en worden afgesloten met de laatste letter van het woord in superscript: M.^{ie} = Marie. Bij het cleanen van de gegevens werden deze afkortingen in de mate van het mogelijke voluit geschreven. Enkel afkortingen die niet met zekerheid konden worden geïdentificeerd, werden behouden.

Tekens

In de opmerkingenvelden staan zowel gegevens die op de bron voorkomen als informatie die door de invoerder werd toegevoegd. Het onderscheid tussen beide werd gemaakt door de informatie die op de steekkaarten zelf stond tussen enkele aanhalingstekens te plaatsen. De opmerkingen van de invoerder staan zonder aanhalingstekens genoteerd. Vraagtekens zijn steeds overgenomen van op de steekkaart zelf. Informatie tussen ronde haakjes '()' betreft later toegevoegde informatie. Informatie tussen vierkante haakjes '[]' betreft informatie die op de steekkaart tussen haken stond.